

Organiseren van goede rechtsbijstand

Voor burgers is **toegang tot recht** cruciaal, want hoe sneller problemen worden gesignaleerd, aangepakt en opgelost, hoe beter. Rechtsbijstand is daarbij van groot belang; voor burgers en voor de democratische rechtsstaat. Maar **wat is goede rechtsbijstand?** En **hoe kan dat optimaal en duurzaam worden georganiseerd?** Met het oog op de voorgenomen stelselverandering wil de Raad voor Rechtsbijstand stakeholders informeren over en voeden met inzichten en ideeën voor vernieuwingen die bij kunnen dragen aan een kwalitatief goed en financieel solide stelsel van gesubsidieerde rechtsbijstand, dat voor de mensen om wie het gaat én voor de professionals die hen bijstaan, werkt.

Om **werkende elementen** voor de organisatie van goede rechtsbijstand te verzamelen zijn **drie organisatiemodellen** verkend en beschreven. Het einddoel is niet het 'overplanten' van één modeltype. Er is namelijk geen superieur organisatiemodel. Modellen werken binnen eigen wetgevingsregimes en in nationale contexten. Maar elk model bevat wel een of meer elementen die we in Nederland nog niet gebruiken en die de kwaliteit van rechtsbijstand mogelijk kunnen verhogen. Waarom deze modellen, en niet (bijvoorbeeld) het verzekeringsmodel (Zweden), een privaat georganiseerd model (België) of een model waarin de rechtspraak een rol heeft (Duitsland)? Op het one-stop-shop model na werken de geselecteerde modellen in landen met een vergelijkbare inrichting als de Nederlandse. Introductie zou dan, zo is de gedachte, geen grote stelselwijziging met zich mee hoeven te brengen. Of dat ook zo is, valt nog te bezien.

- *Contract model*
- *Public defender model*
- *One stop shop model*

Hoe je rechtsbijstand optimaal kan organiseren, en welke elementen uit de verkende modellen ook in Nederland kunnen werken is de ene kant van het verhaal. De andere kant betreft de kwaliteit van rechtsbijstand. Een uitvoerige internationale literatuurstudie naar **goede rechtsbijstand** heeft een breed scala aan kwaliteitscriteria opgeleverd. Criteria voor de juridische kwaliteit zijn daarbij, vanzelfsprekend, belangrijk maar juridische kwaliteit is niet het enige criterium voor goede rechtsbijstand. Er is in de afgelopen jaren een verschuiving te zien van het tot dan toe dominante institutionele perspectief op toegang tot recht en rechtsbijstand (= toegang tot advocaten en rechters en rechtens juiste uitkomsten) naar een meer mensgericht perspectief op toegang tot recht en rechtsbijstand (= toegang tot hulp, processen en oplossingen waarin mensen en rechtvaardige, werkende oplossingen voor problemen centraal staan). **Burger centraal - Integrale kijk - Geborgde kwaliteit - Doelmatigheid - Bewezen en lerend** zijn de thema's die de gevonden criteria vanuit mensperspectief, professioneel perspectief en systeemperspectief overkoepelen.

De organisatiemodellen zijn vervolgens op deze vijf thema's (en de bijbehorende criteria) 'geplot', om vast te stellen hoe ieder model theoretisch zou kunnen bijdragen aan het realiseren van goede rechtsbijstand in Nederland. Wat ontstaat is een beeld van **werkende elementen** die het Nederlandse stelsel **op zichzelf of in een combinatie** zouden kunnen versterken. De weging die hieraan ten grondslag ligt en die in *spider webs* op de volgende pagina's wordt gevisualiseerd is intersubjectief: *onze* weging, onderbouwd door de resultaten van het desk research. Zo wordt stap voor stap steeds duidelijker en scherper welke **beleidseffecten wij**, alle betrokkenen in het stelsel, inclusief de geraadpleegde externe experts, **voor burgers willen bereiken** en **hoe we dat het beste kunnen doen en borgen**. En dat is de meerwaarde die de Raad beoogt met dit document.

Volgens verdragen en literatuur is toegang tot recht ...

- voor iedereen gelijk • omvat het toegang tot de rechter, tot een eerlijk proces, tot effectieve remedies • door middel van toegankelijke, betaalbare, beschikbare, tijdige, onafhankelijke, onpartijdige, efficiënte, effectieve, duurzame, geloofwaardige, cultureel competente, formele en informele geschilbeslechtsmechanismen en instituties • **juridische hulp, zo nodig gesubsidieerd**, vormt een integraal onderdeel van de toegang tot het recht en is relevant voor een goed functionerende rechtsstaat •

Criteria van goede rechtsbijstand

Figuur 1: Gevonden kwaliteitscriteria goede rechtsbijstand per thema

Uitvoerig desk research naar internationale literatuur over goede rechtsbijstand heeft een breed scala aan kwaliteitscriteria opgeleverd. Hieruit is een vijftal thema's gekomen waaraan goede rechtsbijstand moet voldoen.

Allereerst moet er voor goede rechtsbijstand sprake zijn van Kwaliteitsborging. Daarmee wordt niet alleen de (klassieke) juridische kwaliteit van dienstverleners (kennis en vaardigheden) bedoeld, maar ook de niet-juridische kwaliteit van dienstverlening (bijvoorbeeld communicatie en toegankelijkheid), alsook de beroepsethiek. De professional moet kwaliteit in huis hebben, het stelsel moet kwaliteit borgen en de burger moet kwaliteit ervaren en daarop kunnen vertrouwen. Wereldwijd kunnen vervolgens drie andere tendensen worden onderscheiden die van belang zijn voor goede rechtsbijstand. Ten eerste is de algemene opinie dat de Burger centraal moet staan. Er is in de afgelopen jaren een verschuiving te zien van een institutioneel perspectief op toegang tot recht en rechtsbijstand naar een mensgericht perspectief. op toegang tot recht en rechtsbijstand

Ten tweede, en gerelateerd aan bovenstaande, wordt er meer belang gehecht aan een Integrale kijk: een holistische kijk op de mens, het probleem en zijn hulpvraag, om zo tot een passende en inclusieve behandeling te komen. Problemen dienen niet (alleen) juridisch behandeld te worden maar juist ook vanuit die integrale blik. Ten derde wordt het wereldwijd van belang geacht om een Bewezen en lerend stelsel te hebben. Daarmee wordt bedoeld dat stelselverantwoordelijken strategieën moeten hebben om behandelingen en uitkomsten van juridische problemen te monitoren en te evalueren. Data (kwalitatief en kwantitatief) spelen daarbij een belangrijke rol, omdat daarmee aangetoond kan worden (bewezen, *evidence based*) wat werkt en wat niet werkt. Op basis daarvan kunnen verbetering worden ontwikkeld (feedbackloop, lerend) en innovatie worden aangemoedigd. 'Technologie zal daar in de (nabije) toekomst een grote rol in spelen.

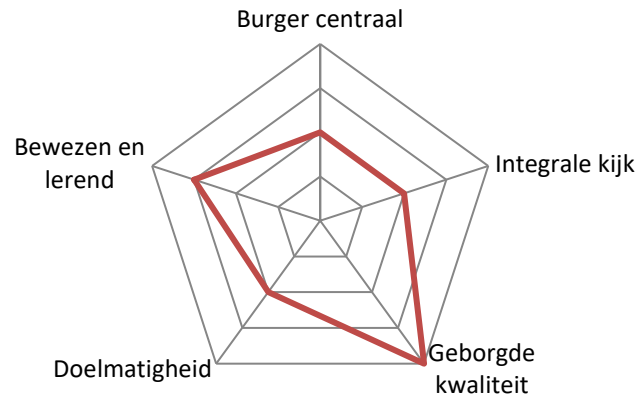
Ten slotte is het vijfde thema Doelmatigheid. De maatschappij verlangt een doelmatige besteding van (overheids)geld. De doelmatigheid van een stelsel moet transparant en controleerbaar zijn. Het aanbod van rechtsbijstand moet geborgd zijn en de juiste (prijs)prikkels zouden in een stelsel moeten zitten.

Contract model

Wat is het?

De essentie van het **contract model** is een bevoegde opdrachtgever die stuurt door middel van privaatrechtelijke contracten waarin is vastgelegd welke diensten de betreffende (organisaties van) rechtshulpverleners verplicht zijn te leveren, met welke (kwaliteits-) specificaties, ten behoeve van wie, in welke regio, en tegen welke voorwaarden (prijs, volume). Het contract model kan op veel verschillende manieren worden ingevuld, alsook de wijze waarop de inkoop wordt georganiseerd. De precieze invulling van het contract model heeft potentieel grote gevolgen voor de kwaliteit, effectiviteit en doelmatigheid van het stelsel van gesubsidieerde rechtsbijstand en hangt sterk samen met de beleidseffecten die worden beoogd. Een 100% contractmodel komt nergens voor.

Model 'geplot' op criteria van goede rechtsbijstand

Toelichting op de wegging

Het contract model kenmerkt zich door een goede **Kwaliteitsborging**. Er kunnen desgewenst hoge kwaliteitseisen gesteld worden aan aanbieders. Dit brengt echter ook hoge kosten met zich mee. De eisen kunnen per rechtsgebied worden toegespitst en er is scherpe controle

mogelijk op het nakomen (van de kwaliteit) van de overeengekomen diensten. Er kan daarnaast een maximum gesteld worden aan het aantal zaken, dat contractueel kan worden vastgelegd en per aanbieder kan variëren.

Ook op het thema **Bewezen en lerend** kan het contract model positief beoordeeld worden. Doordat er verantwoording moet worden afgelegd, komt er veel kwantitatieve en kwalitatieve informatie beschikbaar over de behandeling van zaken. Dit geeft de opdrachtgever een middel om te meten, evalueren en bij te sturen.

De scores op de thema's **Burger Centraal** en **Integrale kijk** zijn afhankelijk van de beleidskeuzes die worden gemaakt. Het verkende model geeft hierover onvoldoende informatie. Theoretisch biedt het model de mogelijkheid om eisen te stellen aan de mate waarin de mens en zijn onderliggende problematiek worden betrokken in de dienstverlening en hoe de informatieverstrekking aan de cliënt verloopt. Ook de vrije advocatenkeuze en een vrije keuze van rechtshulpverlening kunnen in dit model geborgd worden.

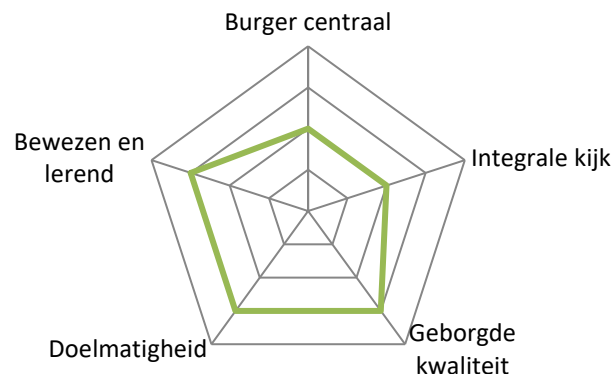
Op het thema **Doelmatigheid** kent het contract model een aantal negatieve effecten, omdat de hoge kwaliteits(borging) en het periodiek (her)sluiten van contracten (sterk) kostenverhogend werkt (zeker als dit (Europees) aanbesteed moet worden); zowel voor de aanbieders (meer administratie en verantwoording) als voor de opdrachtgever (meer controle en handhaving). Door contracteren zijn de kosten wel transparant. Tarieven kunnen efficiënt in detail geregeld worden, bijvoorbeeld naar type zaak en lengte van het proces. Volumes en efficiënt werken kunnen geborgd worden door niet te veel aanbieders te contracteren en onderaanneming toe te staan; schaalgrootte en volumevoordelen werken efficiëntie in de hand. Door sturing kan de aansluiting van vraag en aanbod geborgd worden en wordt een mate van flexibiliteit mogelijk (per rechtsgebied en regio). Een benoemd risico van het contract model is de kwetsbaarheid ervan. Enerzijds omdat het stelsel afhankelijk is van de bereidwilligheid van de contractanten om mee te blijven doen en anderzijds aan de kant van de rechtsbijstandverleners omdat zij afhankelijk zijn van de zaken binnen het contract.

Public defender model

Wat is het?

Bij het **public defender model** is een publieke organisatie ingericht om rechtsbijstand te verlenen. Deze organisatie heeft rechtsbijstandverleners in loondienst. Nergens is overigens een volledig publiek stelsel aangetroffen; er is altijd sprake van een gemengd model. In de bestudeerde systemen wordt het grootste deel van de rechtsbijstand verleend door private aanbieders die worden betaald op basis van hun inzet. De publieke rechtsbijstandverleners werken veelal op rechtsterreinen waarin het private aanbod onvoldoende (gespecialiseerd) voorziet en/of in delen van het land waarin de geografische dekking van het aanbod onvoldoende is en/of in situaties waarin de publieke organisatie een te grote afhankelijkheid ervaart van het private aanbod, of zelf een veel grotere mate van efficiëntie kan bereiken met publieke dienstverlening. Vaak hebben de public defender modellen een breed scala aan eerstelijnsvoorzieningen. Daar kan de rechtzoekende in eerste instantie terecht met zijn vraag.

Model 'geplot' op criteria van goede rechtsbijstand

Toelichting op de wegging

De **Doelmatigheid** van dit model is tot op zekere hoogte geborgd. Publieke rechtsbijstandverleners zijn in loondienst. Door clustering van

het werkaanbod ontstaan schaalvoordelen. Ook zal er een betere continuïteit in aanbod zijn en de garantie dat alle rechtzoekenden geholpen worden, omdat ook complexe en tijdrovende zaken (zoals multiproblematiek) worden opgepakt. Bovendien is een landelijke dekking gegarandeerd, al dan niet in combinatie met e-justice dienstverlening. Private aanbieders kunnen flexibel en naar benodigde capaciteit worden ingezet. Het ligt voor de hand dat zij vooral gespecialiseerd tweedelijns werk zullen verrichten. Zo ontstaat er een divers aanbod. Wel is het van belang om transparante regels te maken wanneer een rechtzoekende een private partij kan inschakelen. Ook dienen waarborgen ingebouwd te worden die zorgen voor een efficiënte uitvoering binnen de publieke organisatie. Zo kan een instrument als supervisie de productiviteit van de rechtsbijstandverleners in loondienst op het gewenste peil kunnen houden.

Kwaliteitsborging is goed mogelijk in dit model. Omdat er in dit model meestal een mix is van junior- en senior-rechtsbijstandverleners, wordt het ontwikkelen en delen van informatie en behandelmethoden vergemakkelijkt en kunnen training en begeleiding geïmplementeerd worden. Specialisatie zal ontstaan doordat publieke rechtsbijstandverleners relatief vaak zaaktypen behandelen die niet of minder rendabel zijn voor private aanbieders. Kwaliteit is bovendien geborgd door directe controle, toezicht en sturing, waarbij onafhankelijkheid in zaakbehandeling eveneens moet worden geborgd.

Het thema **Bewezen en lerend** kan in dit model goed geborgd worden. Als zaken 'in huis' worden behandeld, biedt dit mogelijkheden voor een goede monitoring en evaluatie, waardoor er een bewezen en lerend stelsel kan worden ontwikkeld.

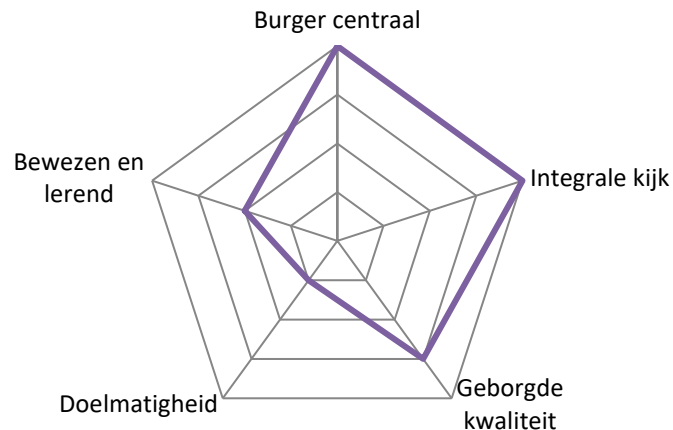
Het thema **Burger centraal** biedt zowel kansen als risico's. De mate van keuzevrijheid van de rechtzoekende (voor rechtshulpverlener en voor publiek of privaat) is een beleidskeuze, waarbij volledige keuzevrijheid mogelijk nooit haalbaar is. Door de centrale aansturing van de publieke rechtsbijstandverleners is er theoretisch meer sturing en controle mogelijk op aspecten die in de reguliere werkwijze kunnen worden opgenomen, zoals meer aandacht voor het thema 'burger centraal' of voor schuldenproblematiek. Hierdoor kan er ook sprake zijn van een meer holistische kijk. De overall score van het model is neutraal op het thema **Integrale kijk**.

One-stop-shop model

Wat is het?

Het **One-stop-shop model** is nog relatief jong en nog niet veel in gebruik. De effecten van dit model zijn hierdoor lastig te meten en bovendien sterk afhankelijk van de wijze waarop het model wordt vormgegeven. Om die reden zijn er op diverse plaatsen in de tekst theoretische inschattingen gemaakt in hoeverre dit model scoort op de vijf thema's. Toch is het model interessant, omdat de dienstverlening volledig rondom de burger en zijn hulpvraag wordt georganiseerd van intake tot en met de rechtbank. Er zijn twee globale benaderingen te benoemen van een one-stop shop model: integratie van rechtsbijstand in de diepte (op één rechtsgebied, zoals Uitelkaar.nl) en in de breedte (communicatie en samenwerking met sociale partners). De diepte-variant zal nooit stelsel-breed kunnen worden ingevoerd maar vooral zien op afgebakende rechtsgebieden.

Model 'geplot' op criteria van goede rechtsbijstand

Toelichting op de wegging

Dit model doet het meeste recht aan de thema's **Burger centraal** en **Integrale kijk**. Er is sprake van een hoge mate van integratie van diensten; ofwel in de diepte: nulde-, eerste en tweede lijn inclusief de

ondersteuning tijdens de gerechtelijke procedure; ofwel in de breedte: een samenwerking van juridische en sociale instanties, bijvoorbeeld in een multidisciplinair team, gericht op brede problematiek. De breedte-variant zal waarschijnlijk gemakkelijker decentraal te realiseren zijn en fysieke plekken in de buurt of regio van burgers betreffen. In de diepte-variant kan het gaan om online platforms die speciaal worden ingericht voor een volledige behandeling van een specifiek juridisch probleem of rechtsdomein. Integratie van informatievoorziening, mediation, informele en formele juridische componenten en/of een multidisciplinaire aanpak zorgen ervoor dat een burger integraal door één instantie of bij één (digitaal of fysiek) loket wordt geholpen.

Voor het thema **Kwaliteitsborging** geldt het volgende. Omdat de diepte-variant van een One-stop-shop waarschijnlijk centraal geregeld wordt, kan de kwaliteit geborgd worden. In de breedte-variant, waar dienstverlening vooral op fysieke plekken in samenwerking met andere partners plaatsvindt, is borging van kwaliteit mogelijk een grotere uitdaging. Wanneer deze diensten worden ingekocht of gecontracteerd, kan kwaliteitsborging en sturing daarop worden afgedwongen.

Op het thema **Bewezen en lerend** kent het model zowel positieve als negatieve kanten. Ingebouwde monitoring en evaluatie (en daardoor bijsturing) is mogelijk met online tools voor rechtsbijstand bij juridische problemen. Er kan sprake zijn van de ontwikkeling van een lerend online systeem, dat constant wordt aangepast aan de hand van feedback van gebruikers en dienstverleners. In de breedte-variant vergt een gecoördineerde monitoring en evaluatie meer inspanningen.

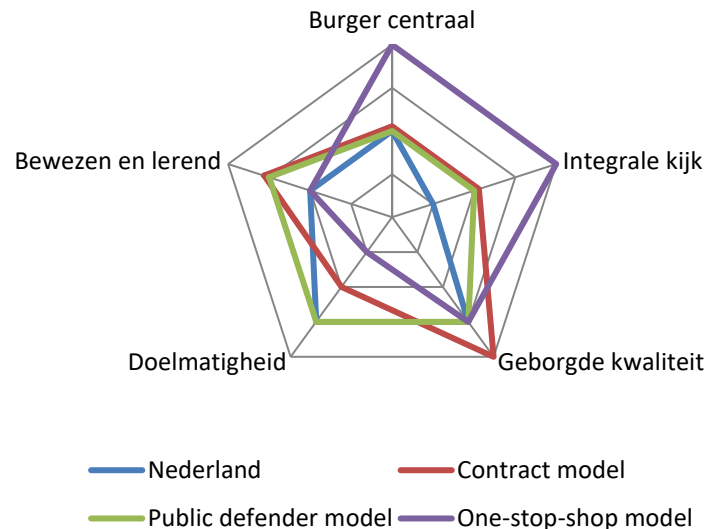
Voor het thema **Doelmatigheid** is van belang dat voor de ontwikkeling en het onderhoud van one-stop services in de diepte-variant substantiële investeringen nodig zijn. Om rendabel te kunnen zijn, zou een online platform het enige punt van toegang moeten zijn om schaalgroottes te kunnen bereiken. Dit zou ook betekenen dat er per rechtsgebied één grote aanbieder of platform zou zijn, in plaats van meerdere. Ook de breedte-variant levert hogere kosten op door de decentrale organisatie en coördinatie, en de noodzaak van het inrichten van de fysieke contactpunten. Voor de toegankelijkheid is het immers belangrijk dat een goede regionale dekking van aanbieders beschikbaar is. Mogelijk kunnen zowel de maatschappelijke kosten als de maatschappelijke baten tussen de (juridische en sociale) beleidsdomeinen verdeeld worden.

De modellen vergeleken

Voor het huidige Nederlandse model is op dezelfde wijze een intersubjectieve inschatting gemaakt van de scores op de vijf thema's als bij de drie buitenlandse modellen, waarbij Geborgde kwaliteit en Doelmatigheid positief uit de bus komen, Bewezen en lerend en Burger centraal neutraal en waarbij Integrale kijk negatief uitvallen.

Als de beschreven modellen worden vergeleken met het huidige Nederlandse stelsel en ook onderling worden vergeleken, dan geeft dit het volgende beeld.

Het **contract model** valt op door de relatief hoge kwaliteitsborging. Er kunnen hogere kwaliteitseisen gesteld worden aan aanbieders, de eisen kunnen per rechtsgebied worden toegespitst en er is directe sturing mogelijk op het nakomen van de (kwaliteit van de) overeengekomen diensten. De thema's Burger centraal en Integrale kijk kunnen ook middels contracten geborgd worden: theoretisch is alles vast te leggen. Hier hangt wel een prijskaartje aan: hoe meer contractueel wordt vastgelegd, hoe hoger de tarieven. Ook het (periodiek) sluiten van contracten en handhaving van contractvoorwaarden zijn kostenverhogend.

Het **public defender model** ligt het dichtst bij ons huidige stelsel. Het onderscheidt zich daarvan door de mogelijkheid van een grotere mate van sturing binnen het publieke deel, waarbij overigens de onafhankelijkheid van de publieke dienstverlener bij de behandeling van de zaak geborgd dient te zijn. Het deel van de dienstverlening dat publiek plaatsvindt, betreft dan met name de dienstverlening aan burgers die door de private aanbieders onvoldoende kan worden geboden. Door clustering van het werkaanbod ontstaan schaalvoordelen, waardoor de doelmatigheid geborgd kan worden. Een meer integrale benadering van de burger is in dit model realiseerbaar. Toepassing van een public defender model betekent naar verwachting in de praktijk altijd een gemengd model, waarbij private aanbieders nodig blijven.

Het **one-stop-shop model** doet van alle modellen het meeste recht aan de thema's Burger centraal en Integrale kijk. Er is sprake van een hoge mate van integratie van diensten die rondom de burger en zijn hulpvraag zijn georganiseerd: ofwel in de diepte, ofwel in de breedte. Uiteraard hangt ook hier een prijskaartje aan. De breedte-variant lijkt een duurdere variant dan de diepte-variant, hoewel een deel van de bekostiging (alsmede de opbrengsten) tussen de betrokken beleidsdomeinen verdeeld kan worden. Ook is er mogelijk sprake van een lagere instroom van zaken naar de 2de lijn, wat eveneens voor een reductie in kosten zorgt. De diepte-variant lijkt alleen geschikt voor specifieke rechtsgebieden of probleemttypen en zal nooit een heel stelsel kunnen omvatten.

Voor alle modellen geldt dat de inrichting van een stelsel en de daaruit voortkomende beleidseffecten in grote mate afhankelijk zijn van beleidskeuzes die gemaakt worden. Bij geen van de onderzochte landen is een zuiver model aangetroffen, maar beschikt slechts in meer of mindere mate over elementen hiervan. Bovendien leidt een succesvolle theoretische onderbouwing niet direct tot een succesvolle uitwerking in de praktijk. De lessen die getrokken kunnen worden zijn vanuit het contract model de kwaliteitsborging, vanuit het public defender model is dat een grotere mate van sturing binnen het publieke deel van de dienstverlening en vanuit het one-stop-shop model is dat een mensgerichte en integrale blik op (juridische) problemen. Belangrijk aandachtspunt is de mate waarin er op voorhand mogelijkheden zijn om te investeren in het stelsel. Duidelijk is dat eventuele gewenste verbeteringen op kwaliteit, burgergerichtheid, lerend vermogen en integraliteit, een investering vergen ten opzichte van de doelmatigheid van het huidige stelsel.

Wat is de transitieopgave?

Rollen in het stelsel	Huidig stelsel	Contractmodel (kantoren)	One-stop-shop (breedte)	Public defender model
Stelselverantwoordelijk	Min van J&V	Min van J&V	Min van J&V	Min van J&V
Uitvoering Wrb	<ul style="list-style-type: none"> RvR: organisatie van rechtsbijstand RvR: accrediteren van advocaten en mediators; intake hulpvragers HJL: bieden van eerstelijns informatie en advies Inzet advocaten en mediators in opdracht van rechtzoekende 	<ul style="list-style-type: none"> RvR: organisatie van rechtsbijstand RvR: contracteren rechtshulpkantoren, contractmanagement; intake hulpvragers HJL: bieden van eerstelijns informatie en advies Inzet rechtshulp (w.o advocaten en mediators) op verzoek rechtzoekende en in opdracht van RvR. Rechtshulpverleners werken onder directie rechtshulpkantoren 	<ul style="list-style-type: none"> RvR: organisatie van landelijke basisvoorziening gericht op brede problematiek RvR: contracteren eerstelijns rechtshulpverleners; accrediteren advocaten en mediators; intake hulpvragers HJL: biedt lokale ingang en organiseert de online omgeving Lokale communicatie en samenwerking in integrale benadering Inzet advocaten en mediators in opdracht van rechtzoekende o.b.v. voorgecontracteerde rechtsbijstand 	<ul style="list-style-type: none"> RvR: organisatie van rechtsbijstand RvR: accrediteren advocaten en mediators; intake hulpvragers HJL: bieden van eerstelijns informatie en advies Publieke rechtshulpverlener (PuRV; 1ste en 2de lijn, los van RvR) voor geselecteerde rechtsgebieden Inzet PuRV, advocaten, mediators in opdracht van rechtzoekende
Regie	<ul style="list-style-type: none"> Niet formeel belegd. Ligt deels besloten in organisatielerol 	<ul style="list-style-type: none"> RvR (adviesrol beroepsorg.) Organisatie met afstand tot uitvoerende partijen: bepaling spelregels; beroepsorgaan 	<ul style="list-style-type: none"> Keten- en netwerk-communicatie en samenwerking vraagt een sterke regie. RvR is formeel verantwoordelijk 	<ul style="list-style-type: none"> Als in het huidige stelsel met waarborg voor gelijk speelveld voor publieke en private rechtshulp
Kwaliteitszorg	<ul style="list-style-type: none"> RvR via inschrijvingsvoorwaarden Orde via verordeningen en vanuit specialisatieverenigingen HJL voor eigen dienstverlening 	<ul style="list-style-type: none"> RvR bepaalt via dienstverleningsovereenkomsten Orde via verordeningen en vanuit specialisatieverenigingen HJL voor eigen dienstverlening 	<ul style="list-style-type: none"> Versterking van de rol van RvR vereist Orde via verordeningen en vanuit specialisatieverenigingen Integrale kwaliteitszorg vereist 	<ul style="list-style-type: none"> Als in het huidige stelsel met waarborg voor gelijk speelveld voor publieke en private rechtshulp
Risico-beheersing/handhaving-compliance	<ul style="list-style-type: none"> Gedeelde verantwoordelijkheid van RvR en beroepsorg. Handhaving professionele praktijk via accreditatie en dekenaal toezicht Handhaving HJL via subsidierelatie met RvR 	<ul style="list-style-type: none"> Gedeelde verantwoordelijkheid RvR: contractmanagement Orde: professionele praktijk en dekenaal toezicht Beroepsorgaan, extern toezichthouder HJL via subsidierelatie met RvR 	<ul style="list-style-type: none"> Gedeelde verantwoordelijkheid van RvR, beroepsorg. en andere betrokken partijen Vanuit toezicht wakend oog op functioneren van ieders rol hierin 	<ul style="list-style-type: none"> Als in het huidige stelsel. Voor de PuRV gelden dezelfde regels als voor private rechtshulpverleners
Toezicht functioneren stelsel	<ul style="list-style-type: none"> Gedeelde verantwoordelijkheid RvR en beroepsorganisaties Min. van J&V stuurt via P&C-cyclus op HJL 	<ul style="list-style-type: none"> Gedeelde verantwoordelijkheid Min. van J&V stuurt via P&C-cyclus op HJL 	<ul style="list-style-type: none"> Gedeelde verantwoordelijkheid RvR, beroepsorganisaties en andere betrokken partijen Verzwaarde toezichtrol vereist 	<ul style="list-style-type: none"> Gedeelde verantwoordelijkheid RvR en beroepsorganisaties RvR stuurt via P&C-cyclus op PuRV en Min. van J&V op HJL
Kenniscentrum (kc) inclusief monitoring en evaluatie	<ul style="list-style-type: none"> RvR: monitoring stelselwerking i.o.v. J&V. RvR wordt kc gesubsidieerde rechtsbijstand 	<ul style="list-style-type: none"> RvR is het kc gesubsidieerde rechtsbijstand, publiceert de 'Staat van de rechtsbijstand' 	<ul style="list-style-type: none"> RvR is het kc gesubsidieerde rechtsbijstand, publiceert de 'Staat van de rechtsbijstand' 	<ul style="list-style-type: none"> RvR is het kc gesubsidieerde rechtsbijstand, publiceert de 'Staat van de rechtsbijstand'
Benodigde aanpassingen in wetgeving		<ul style="list-style-type: none"> Mogelijk maken om zaken alleen toe te wijzen aan gecontracteerde partijen Borging vrije advocaatkeuze vergt nadere uitwerking 	<ul style="list-style-type: none"> Uitbreiding 'eenvoudige rechtshulp' binnen de Wrb Faciliteren van co-productie met maatschappelijk werk 	<ul style="list-style-type: none"> In dienst nemen van advocaten bij de PuRV mogelijk maken (Verordening op de advocatuur). Invulling ook mogelijk met andere juristen

Legenda:

Transitieopgave is beperkt (of nihil)
Transitieopgave is middelgroot
Transitieopgave is groot

Met de tabel op de vorige pagina is per 'rol' een beeld gegeven van de omvang van de transitieopgave, dat wil zeggen de verwachte inspanningen en tijdsduur die nodig zijn om vanuit de huidige situatie in het beoogde organisatiemodel te komen, en de slagingskans van het transitietraject. Hierbij dient opgemerkt te worden dat het in de praktijk hoogstwaarschijnlijk om een gemengd model gaat, met mogelijke differentiatie naar verschillende rechtsgebieden. Gecontracteerde rechtsbijstand kan bijvoorbeeld naast een public defender model bestaan. Omwille van deze analyse zijn de modellen afzonderlijk in beeld gebracht.

Ex-ante risicoverwachting

Toetspunten	Contract model (kantoren)	One-stop-shop (breedte)	Public defender model
Continuïteit van de dienstverlening			
Draagvlak onder rechtshulpverleners binnen het stelsel			
Commitment ketenpartners			
Draagvlak burger			
Conformiteit met Europese verdragen			
Capaciteit rechtshulpverlening			
Capaciteit bij RvR			
Duur van de transitie			
Transitiekosten (niet structureel). O.a.: inrichtingskosten, omzeterderving en vervroegde afschrijvingen, training en opleiding, voorlichting, communicatie, ict, programma-organisatie			

Legenda:

Weinig of geen risico's verwacht bij transitie
Middelgrote risico's verwacht bij transitie
Substantiële risico's verwacht bij transitie

*Dit document is samengesteld door de Raad voor Rechtsbijstand, met medewerking van advies- en onderzoeksbureau Significant Public.
Versie: 22 oktober 2020*